

# OBSAH

|                                                                                            |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Predhovor.....                                                                             | 9         |
| <b>I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY .....</b>                                                       | <b>13</b> |
| <b>1 Gramatická kategória času v širších súvislostiach.....</b>                            | <b>13</b> |
| 1.1 Slovesný spôsob a čas vo francúzštine z kontrastívnej<br>perspektívy .....             | 17        |
| 1.1.1 Aký je rozdiel medzi subjunktívom a indikatívom? .....                               | 18        |
| 1.1.1.1 Povinný subjunktív .....                                                           | 22        |
| 1.1.1.2 Alternácia subjunktív/indikatív .....                                              | 28        |
| 1.1.2 Prečo je kondicionál vo francúzštine zároveň čas<br>a spôsob? .....                  | 31        |
| 1.1.3 Akú funkciu majú vo francúzštine tvary infinitívu,<br>príčastia a prechodníka? ..... | 36        |
| 1.1.3.1 Infinitív [infinitif].....                                                         | 37        |
| 1.1.3.2 Príčastie [participe].....                                                         | 38        |
| 1.1.3.3 Prechodník [gérondif].....                                                         | 40        |
| 1.1.3.4 Kondenzácia francúzskej vety .....                                                 | 43        |
| <b>2 Teoretické východiská .....</b>                                                       | <b>49</b> |
| 2.1 Kontrastívna analýza jazykov .....                                                     | 51        |
| 2.2 Kontextualizovaný gramatický diskurz o slovese .....                                   | 54        |
| <b>3 Základné východiskové pojmy .....</b>                                                 | <b>58</b> |
| 3.1 Základná časovo-vidová povaha slovesných časov .....                                   | 60        |
| 3.2 Sekundárna štylisticko-pragmatická povaha slovesných časov .....                       | 63        |
| 3.3 Umelecký text .....                                                                    | 65        |
| <b>II. PRÍTOMNÝ ČAS A MINULÉ ČASY VO FRANCÚZŠTINE.....</b>                                 | <b>68</b> |
| <b>1 Všeobecné hľadisko.....</b>                                                           | <b>68</b> |
| 1.2 Jazyková kategória času .....                                                          | 68        |
| 1.3 Jazyková kategória času vo francúzštine.....                                           | 71        |

|                                                                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>2 Prítomný čas</b>                                                                                              | 75  |
| 2.1 Základná časovo-vidová povaha prítomného času                                                                  | 76  |
| 2.1.1 Aktuálny prítomný čas [présent actuel]                                                                       | 77  |
| 2.1.2 Rozšírený aktuálny prítomný čas [présent actuel élargi]                                                      | 78  |
| 2.1.3 Omnitemporálny prítomný čas [présent omnitemporel]                                                           | 80  |
| 2.1.4 Prítomný čas v slovesných perifrázach<br>[présent périphrastique]                                            | 82  |
| 2.2 Sekundárna štylisticko-pragmatická povaha prítomného času                                                      | 83  |
| 2.2.1 Štylistické využitie aktuálnosti a nadčasovosti<br>prítomného času                                           | 84  |
| 2.2.1.1 Priama reč postáv [présent dans le discours direct]                                                        | 84  |
| 2.2.1.2 Didaskálie alebo scénický prítomný čas<br>[présent dans les didascalies]                                   | 86  |
| 2.2.2 Prítomný čas a štylistické vyjadrenie budúcnosti                                                             | 88  |
| 2.2.2.1 Sprítomňovanie budúcich dejov [futur proche]                                                               | 88  |
| 2.2.3 Prítomný čas a štylistické vyjadrenie minulosti                                                              | 91  |
| 2.2.3.1 Sprítomňovanie minulých dejov [passé proche]                                                               | 91  |
| 2.2.3.2 Historický présent [présent historique]                                                                    | 94  |
| 2.2.3.3 Prítomný čas v komentári rozprávača alebo<br>postáv [présent de commentaire]                               | 97  |
| 2.2.3.4 Prítomný čas písania [présent de l'écriture]                                                               | 99  |
| 2.2.4 Prítomný čas a jeho modálne použitie                                                                         | 102 |
| 2.2.4.1 Prítomný čas vo funkcii imperatívu                                                                         | 103 |
| 2.2.4.2 Prítomný čas pri vyjadrení reálnej podmienky                                                               | 106 |
| <b>3 Systém minulých časov</b>                                                                                     | 109 |
| 3.1 Základná časovo-vidová povaha minulých časov                                                                   | 115 |
| 3.1.1 Passé simple                                                                                                 | 116 |
| 3.1.1.1 PS označuje vzdialenú, završenú a objektívnu<br>minulosť (vo vzťahu k PC)                                  | 118 |
| 3.1.1.2 PS označuje slovesný dej ako globálny a dokonavý<br>(vo vzťahu k IMP)                                      | 119 |
| 3.1.2 Passé composé                                                                                                | 123 |
| 3.1.2.1 PC ako čas svedectva – historické hľadisko                                                                 | 125 |
| 3.1.2.2 PC ako obojvidový čas z pohľadu slovenčiny                                                                 | 127 |
| 3.1.2.3 Použitie PC vo vzťahu k prítomnému času                                                                    | 133 |
| 3.1.2.4 Použitie PC vo vzťahu k minulosti                                                                          | 138 |
| 3.1.3 Imparfait                                                                                                    | 141 |
| 3.1.3.1 IMP vyjadruje trvanie, priebeh, neohraničenosť deja<br>v minulosti (vo vzťahu k PS/PC) [imparfait duratif] | 143 |
| 3.1.3.2 IMP vyjadruje opakovanie a zvyk [imparfait itératif<br>a imparfait d'habitude]                             | 145 |

|                                                                        |                                                                                                                             |            |
|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.1.3.3                                                                | IMP v časovej súslednosti [imparfait de concordance].....                                                                   | 146        |
| 3.1.4                                                                  | Plus-que-parfait.....                                                                                                       | 148        |
| 3.1.4.1                                                                | PQP a vyjadrenie ukončenosti a predčasnosti minulého deja (vo vzťahu k IMP, PC, PS) .....                                   | 150        |
| 3.1.4.2                                                                | PQP v časovej súslednosti [PQP de concordance] .....                                                                        | 154        |
| 3.1.5                                                                  | Passé antérieur.....                                                                                                        | 155        |
| 3.1.5.1                                                                | PA a vyjadrenie ukončenosti a predčasnosti minulého deja výlučne vo vzťahu k PS .....                                       | 155        |
| 3.2                                                                    | Sekundárna štylisticko-pragmatická povaha minulých časov.....                                                               | 156        |
| 3.2.1                                                                  | Sekundárna štylisticko-pragmatická povaha PS a PC.....                                                                      | 157        |
| 3.2.1.1                                                                | Porovnateľné štylistické funkcie PS a PC .....                                                                              | 157        |
| 3.2.1.2                                                                | Protichodné štylistické funkcie PS a PC .....                                                                               | 167        |
| 3.2.1.3                                                                | Alternácia PS a PC v umeleckom texte: PS ako objektívne vnímanie minulosti/PC ako subjektívne sprítomňovanie minulosti..... | 174        |
| 3.2.2                                                                  | Sekundárna štylisticko-pragmatická povaha IMP.....                                                                          | 178        |
| 3.2.2.1                                                                | IMP v opise/čas druhého plánu (vo vzťahu k PS a PC) .....                                                                   | 179        |
| 3.2.2.2                                                                | IMP v naratívnej funkcii [IMP narratif] .....                                                                               | 181        |
| 3.2.3                                                                  | IMP a PQP v modálnom použití.....                                                                                           | 185        |
| 3.2.3.1                                                                | Analogické modálne použitie IMP a PQP .....                                                                                 | 187        |
| 3.2.3.2                                                                | Špecifické modálne použitie IMP.....                                                                                        | 195        |
| <br><b>III. ČASOVÁ SÚSLEDNOSŤ V NEPRIAMEJ A POLOPRIAMEJ REČI .....</b> |                                                                                                                             | <b>201</b> |
| <b>1</b>                                                               | <b>Časová súslednosť ako komplexný fenomén .....</b>                                                                        | <b>201</b> |
| 1.1                                                                    | Ako chápať termín <i>concordance des temps</i> ? .....                                                                      | 202        |
| 1.2                                                                    | Syntakticko-pragmatická kongruencia slovesného času [concordance des temps] ako prekladateľský problém .....                | 208        |
| <b>2</b>                                                               | <b>Syntakticko-pragmatická kongruencia slovesného času ako indikátor nepriamej a polopriamej reči.....</b>                  | <b>213</b> |
| 2.1                                                                    | Nepriama reč z hľadiska prekladu.....                                                                                       | 214        |
| 2.2                                                                    | Polopriama reč z hľadiska prekladu.....                                                                                     | 225        |
| Na záver .....                                                         |                                                                                                                             | 239        |
| Bibliografia .....                                                     |                                                                                                                             | 242        |
| Menný register .....                                                   |                                                                                                                             | 252        |
| Prílohy .....                                                          |                                                                                                                             | 255        |